

Oslavany

Kraj: Jihomoravský

Správní obvod: Ivančice

Nadmořská výška: 230 m n. m.

Počet obyvatel: 4 746

Adresa URL: www.mesto-oslavany.cz

Okres: Brno-venkov

GPS souřadnice: 49.123347N, 16.336529E

První pís. zmínka: 1104 (920 let)

PSČ: 664 12

Historie obce Oslavany

Území města bylo osídleno podle archeologických nálezů již v době neolitické a bronzové. Osada ležela na důležité Libické cestě, která spojovala Pobaltí s Bizancí. První písemná zmínka o Oslavanech je z roku 1104. Další historie je spojena s klášteřem.

První ženský cisterciácký klášter na Moravě "Vallis s. Mariae" (Údolí Mariino) byl založen Heilwidou ze Znojma roku 1225. Roku 1228 byl vysvěcen olomouckým arcibiskupem za přítomnosti krále Přemysla Otakara I. s rodinou. Král udělil klášteru rozsáhlá privilegia. Po tři století rozvoj obce úzce souvisel s rozvojem nebo úpadkem kláštera. Roku 1525 přešel klášter do světských rukou a rodem Althanů byl přebudován na renesanční zámek.

Oslavany byly původně zemědělskou a vinařskou obcí. Tato tradice se odráží i v motivu městského znaku, který byl vytvořen podle obecní pečeti z roku 1622.

V 18. a 19. století se na oslavansku rozvíjí řemeslná výroba fajánse - bílé keramiky s modrým dekorem.

Již ve 13. stol. Václav II. propůjčil Brnu právo dolovat měď a jiné kovy v horách u dědiny Oslavany. Toto privilegium potvrdil roku 1457 král Ladislav. V roce 1757 byl vydán císařský reskript k hledání a využívání uhlí. V roce 1760 našel oslavanský vrchnostenský správce Riedl v Oslavanech uhlí a byl za to odměněn zlatou medailí Marie Terezie.

Tímto nálezem se dějiny Oslavan od okolních obcí začaly výrazně lišit, neboť zde začala oslavanská vrchnost s těžbou černého uhlí. V roce 1783 se dolovalo uhlí na Moravě jedině v Oslavanech. V roce 1800 koupil doly i s výhradním právem těžby Johan Muller, který položil základ těžební společnosti. Největší rozvoj těžby nastal ve století devatenáctém a zejména pak po roce 1913, kdy byla v Oslavanech postavena tepelná elektrárna "První přespolní velkoelektrárna" - jedna z největších v Rakousku-Uhersku, která spalovala uhlí ze zdejších dolů.

Černou kapitolou v historii hornictví jsou dvě důlní katastrofy. V roce 1860 zahynula při výbuchu metanu na Dole Františka v Padochově takřka celá směna - 53 horníků. Neštěstí na dole Kukla v roce 1921 se vyžádalo 26 obětí.

Těžba uhlí a výroba elektrické energie změnila tvář obce stavebně, ekonomicky i ekologicky. Období mezi světovými válkami je provázáno řadou sociálních nepokojů a stávek. Největší přírůstek obyvatelstva nastal počátkem 60. let výstavbou hornického sídliště v období největšího rozmachu těžby uhlí a energetiky. Poslední uhlí z oslavanského dolu Kukla bylo vytěženo v roce 1973, elektrárna byla zrušena o dvacet let později. Většina bývalých horníků se rekvalifikovala a pracují v místních průmyslových podnicích, další odešli do důchodu. Změnil se charakter obce. Ovzduší není znečišťováno a město, které leží v přírodním parku Oslava a je obklopeno zelení, přestalo mít vzhled průmyslového centra.

